

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 65/2021
28.04.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Бранка Станића, председника већа, Татјане Матковић Стефановић и Татјане Миљуш, чланова већа, у парници по тужби тужиоца АА из ..., ..., чији је пуномоћник Јелена Јекић, адвокат у ..., против тужених Република Србија, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Ваљеву и Земљорадничка задруга „ББ“ ... - у стечају, ул. ..., ради утврђења права својине, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда Пж 4337/20 од 14.10.2020. године, у седници већа одржаној дана 28. априла 2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Привредног апелационог суда Пж 4337/20 од 14.10.2020. године.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Ваљеву П 290/19 од 29.07.2020. године усвојен је тужбени захтев тужиоца и утврђено да је тужилац по основу одржаја стекао право својине на кат.парцели број ..., потес улица ..., њива II класе, површине 1.32.79 ха, врста земљишта – земљиште у грађевинском подручју, уписаној у лист непокретности број ...КО ...; одређена је привремена мера ради обезбеђења неновчаног потраживања тужиоца забране туженима располагања предметном катастарском парцелом, која привремена мера остаје на снази до правноснажног окончања парничног поступка; обавезани су тужени да тужиоцу на име накнаде трошкова парничног поступка солидарно плате износ од 105.500,00 динара.

Пресудом Привредног апелационог суда Пж 4337/20 од 14.10.2020. године преиначена је првостепена пресуда тако што је одбијен тужбени захтев да суд утврди да је тужилац по основу одржаја стекао право својине на кат. парцели ..., потес ..., њива II класе, површине 1 ха 32,79 ара, врста земљишта – земљиште у грађевинском подручју, уписаној у лист непокретности број ... КО ..., те је одбијен предлог тужиоца за одређивање привремене мере и захтев за накнаду трошкова парничног поступка, и обавезан је тужилац да првотуженом накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 12.000,00 динара.

Против правноснажне другостепене пресуде тужилац је изјавио благовремену и дозвољену ревизију, због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и због погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду по одредби члана 408. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“, бр.72/11... 18/20) Врховни касациони суд је одлучио да ревизија тужиоца није основана.

Побијана пресуда је донета без битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју се у ревизијском поступку пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, кат.парцела ..., потес ..., по начину коришћења њива II класе, површине 1 ха 32,79 ара, по врсти земљиште у грађевинском подручју, која је предмет тужбеног захтева, је уписана у лист непокретности ... КО ... као државна својина првотуженог, Републике Србије, са обимом удела 1/1, а као носилац права коришћења уписан је ВВ ..., правни претходник друготуженог, Земљорадничке задруге ББ, ... Парцела је на списку катастарских парцела које се дају у закуп на коришћење као пољопривредно земљиште у државној својини у граду .... Првостепени суд је из исказа тужиоца и саслушаних сведока утврдио да предметну парцелу отац тужиоца - ГГ неометано користи од када ју је наследио, и да је тужилац такође користи у одређеном периоду, као ГГ син, који са оцем живи у истом домаћинству, да је нико осим њих није користио од педесетих година прошлог века, да се ради о парцели из задруге ... која је подељена, те је припала у својину ГГ прецима. Парцела је од стране Комбината, односно Земљорадничке задруге ..., као удовичко издржавање дата 1953./54. године мајци ГГ, и предметну парцелу су баба тужиоца, отац тужиоца, а потом и тужилац непрекидно користили и нико их није ометао у њеном коришћењу.

Тврдња је тужиоца изнета у тужби да је предметна парцела била власништво ДД, који је преминуо 1968. године, да је по смрти деде тужиоца старање о његовом малолетној деци преузео ДД и за живота је ГГ дао на коришћење предметну парцелу 60-тих година прошлог века, од кад је ГГ и тужилац користе.

На темељу утврђених чињеница првостепени суд је тужбени захтев оценио као основан и утврдио тужбено право својине стечено на основу одржаја, уз образложење да је тужилац у непрекидној, савесној и мирној државини предметне непокретности – парцеле у периоду дужем од 20 година, да је није стекао силом, преваром, нити злоупотребом поверења, те да су тужилац и његов отац ступили у државину исте још 50-тих година прошлог века, тако што је тужбено отац наставио да користи ту парцелу након смрти својих родитеља од када парцелу без прекида обрађују и користе у пољопривредне сврхе – сејање кукуруза и пшенице.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио захтев тужиоца, јер је оценио да је првостепени суд из утврђених чињеница извео погрешан закључак у погледу савесности тужиоца. По налажењу другостепеног суда, према околностима у конкретном случају, тужилац је могао да зна да је предметна парцела његовим претходницима, оцу или баби тужиоца, дата само на коришћење, да је обрађују, без својинских овлашћења, те му није могло остати непознато да његов отац од својих предака није наследио предметну парцелу на законом прописан начин по процедури

оставинског поступка, с обзиром да ни тужиочева баба није била власник конкретне парцеле, о чему је тужилац морао имати сазнања. Како државина тужиоца није савесна, нису ни испуњени услови за стицање права својине на непокретности путем ванредног одржаја због чега је другостепени суд одбио тужбени захтев.

Ценећи ревизијске наводе тужиоца, Врховни касациони суд налази да је правилна одлука другостепеног суда којом је одбијен тужбени захтев, али не из разлога које је дао другостепени суд.

На основу члана 21. Закона о основама својинскоправних односа право својине се може стећи одржајем. Одржај је оригинаран, односно изворни начин стицања права својине, на основу државине одређеног квалитета и протеча времена. За стицање права својине ванредним одржајем потребна је савесна државина и протек рока од 20 година за непокретне ствари. Време потребно за одржај почиње тећи оног дана када је држалац ступио у државину ствари, а завршава се истеком последњег дана времена потребног за одржај. У време потребно за одржај урачунава се и време за које су претходници садашњег држаоца држали ствар као савесни и законити држаоци, односно као савесни држаоци. Последица тога је да деца не могу тражити да се утврди да су власници непокретности по основу одржаја и да им се у време потребно за одржај урачуна и време за које је њихов родитељ држао предметну непокретност, ако им је родитељ још жив и ако су они наставили да непокретност држе у име родитеља.

У конкретном случају, из током поступка утврђених чињеница произилази да је је предметна непокретност дата мајци тужиочевог оца ГГ, односно тужиочевој баби као удовичко издржавање, да је она обрађивала земљиште, а потом је тужиочев отац ступио у државину предметне непокретности и са тужиоцем непрекидно користи исту.

Институт удовичког издржавања прописан је одредбама чланова 412.-414. Српског грађанског законика. По Српском грађанском законнику, жени се признаје право на удовичко уживање, а величина тог права зависила је од наследника који се позивају на наслеђивање заоставштине мужа. Ради се о институту који обезбеђује удовици права уживања добара мужевљевих, чиме је она изједначена са његовим најближим наследницима. Ово право припада удовици од дана смрти мужевље. Ако би се удовица преудала, онда она губи право на удовичко уживање (члан 774. и 775. Српског грађанског законика). Ревизијски суд сматра да се тужиочев отац може уподобити законитом и савесном стицаоцу истог права иза покојне мајке, а њено право на предметном земљишту се, с обзиром на потоњи законски положај брачног друга као наследника, може изједначити са правом својине.

Међутим, без обзира на природу и квалитет стварног права на предметном земљишту које је отац тужиоца стекао иза покојне мајке, у овом спору другостепени суд је погрешно применио материјално право и зато није правилно вредновао ни чињенице истакнуте у тужби, ни утврђене чињенице, битне за одлуку о тужбеном захтеву. Сходно одредби члана 30. став 2. Закона о основама својинскоправних односа у време потребно за одржај урачунава се и време за које су претходници садашњег држаоца држали ствар као савесни и законити држаоци, односно као савесни држаоци. То је прирачунавање (акцесија) времена потребног за одржај која значи да промена у личности држаоца не изазива прекид рока. Како је тужиочев отац још увек жив, није тужиочев универзални правни претходник, то се у време потребно за стицање права својине одржајем тужиоцу не урачунава време у коме је његов отац сам држао

непокретност, већ се само рачуна време у којем је тужилац држалац, ради одлучивања о стицању својине одржајем у корист тужиоца.

Ревидент у ревизији истиче да другостепени суд занемарује чињеницу да се савесност претпоставља, те да су претходници тужиоца били савесни држаоци предметне непокретности, као и да је за стицање својине одржајем битан објективни посед, односно државинско стање, које у конкретном случају траје још од 1953. године. Међутим сви наводи ревидента постају ирелевантни у ситуацији када овлашћење за утврђење стицања права својине одржајем на основу државине оца, не припада тужиоцу, нити је по основу државине оца тужилац активно легитимисан за предметни захтев.

Сходно наведеним разлозима, Врховни касациони суд је на основу процесних овлашћења из члана 414. Закона о парничном поступку одлучио као у изреци пресуде.

**Председник већа - судија
Бранко Станић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић